

Příklady užívaných výroků vyskytujících se ve SWOT analýzách vybraných málotřídních škol

Silné stránky

Lidský potenciál

- Ochota vzdělávat se, ochota ke změnám, kreativní lidé
- Dobrá vzájemná komunikace, spolupracující sbor, týmová spolupráce
- Dobré klima školy - kladný vztah žáků ke škole, vstřícný vztah učitel-žák, učitel-rodič
- Taktní vedení školy, podpora učitelů ze strany vedení školy – dostatek příležitostí se realizovat
- Optimální věkové složení učitelského sboru, mladý kolektiv, muž ve sboru
- Kvalifikovanost pedagogického sboru
- Všestrannost učitelů umožňující uspokojit velké množství zájmů žáků i rodičů
- Ochota pracovat i nad rámec běžných povinností – mimoškolní akce

Materiální vybavení

- Dobrá vybavenost školy – nový nábytek v učebnách
- Dostatečný počet pomůcek
- Počítačová učebna, počítače navíc ve třídách
- Učebna pro HV, VV
- Žákovská, učitelská knihovna
- Vybavení CD, video, DVD
- Tělocvična, školní hřiště
- Školní družina
- Relaxační koutky (ve třídě, ve škole)
- Prostory pro zájmovou činnost (keramika, pec)
- Pěkná výzdoba školy a tříd
- Čisté prostředí – plynové topení
- Možnost stravování ve škole

Pedagogický proces

- Dobré klima školy – důvěra, partnerství, bezpečné prostředí pro žáky
- Spojení tříd vede k rozvoji sociálních dovedností, k pochopení při vzájemném respektování potřeb určité věkové skupiny (starší pomáhají mladším apod.)
- Uplatňování principů týmové spolupráce (pravidla při skupinové práci)
- Rozvoj žáků talentovaných i méně nadaných (tomu nahrává právě spojení ročníků, vnímaví žáci se učí „dopředu“ s vyšším ročníkem, slabší žáci se učí i opakováním s ročníkem nižším)
- Možnost větší péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- Realizace mnoha exkurzí, výletů, besed – získávání zážitků, zkušeností
- Volbou vhodných metod a aktivit, jejich střídáním se všichni žáci mohou nějak zapojit a prosadit se (realizace osvědčených projektů aj.)
- Pravidelné zařazování komunitního kruhu
- Respektování vymezených pravidel v rámci každé třídy
- Možnost jiné formy klasifikace – slovní hodnocení
- Snaha hodnotit to, co má smysl hodnotit
- Snaha o rozvoj sebehodnocení žáků
- Vedení žáků ke schopnosti vyjádřit a obhájit vlastní názory
- Zapojení a využívání počítačové techniky do vyučování (Internet, výukové programy)
- Snaha o uplatňování individuálního přístupu k žákům, práce s chybou

- Osvojování smysluplných dovedností, které budou žáci v životě skutečně potřebovat
- Dobře fungující psychohygienické faktory (pitný režim, relaxace o přestávkách)
- Snaha o partnerský přístup mezi žáky, učiteli a rodiči
- Spoluúčast žáků na životě školy, na jednotlivých projektech, tématech výuky apod.
- Respekt k potřebám jedince, jeho rodiny, jejich problémům apod.
- Provázanost MŠ a ZŠ – usnadněný přechod do I. ročníku
- Ujasněná dlouhodobá koncepce školy

Ostatní faktory

- Nabídka dalších aktivit a činností pro žáky i pro rodiče a širokou veřejnost (výtvarné dílny, besedy, přednášky)
- Prezentace školy, budování pozitivního image (webové stránky, školní časopis, publikování v místním Zpravodaji, divadelní soubor, keramika, akce pro občany, účast na soutěžích, výstavách, přehlídkách)
- Aktivní zapojení rodičů do života školy, do mimoškolních akcí
- Převážná část rodičů pochopila strategii školy
- Možnost účasti rodičů ve vyučování
- Rušení bariér mezi školním prostředím a veřejností, úzká vazba na místní komunitu
- Dobrá spolupráce se zřizovatelem, s různými organizacemi v obci
- Fungující Školská rada
- Velmi dobrá spolupráce s MŠ, se ZUŠ
- Spolupráce s málotřídními školami v okolí

Slabé stránky

Lidský potenciál

- Dílčí nedostatky v týmové práci
- „Málo lidí“ – malá možnost delegovat nebo rozdělit úkoly
- Velké nároky na vedení školy i malý pedagogický sbor
- Chybí mužská část sboru
- Vyšší věkový průměr pracovníků školy
- Chybí systematické vzdělávání pedagogů
- Nedostatečná znalost anglického jazyka
- Různá míra flexibility učitelů

Materiální vybavení

- Není tělocvična, školní hřiště
- Nedostatečně vybavená tělocvična (chybí nářadí a náčiní)
- Chybí prostory pro volnočasové aktivity nebo jsou tyto prostory pouze nouzové (družina, dívčí klub, výtvarná dílna apod.)
- Neodpovídající prostory pro školní či žákovskou knihovnu, zastaralý knižní fond
- Přecházení mezi školními budovami – ŠD, jídelna
- Chybí vybavení učeben moderní didaktickou technikou (dataprojektor, zpětné projektory, počítače, internet, přehrávač DVD)

Pedagogický proces

- Malé propojení mezi předměty
- Biflování dětí (zájemce připravit na víceletá gymnázia)
- Špatné a často nesmyslně postavené učivo v současných osnovách
- Málo času na experimentální výuku
- Špatné časové rozložení výuky (stres)
- Učení nepotřebných informací pro život

- Nedostatečné zavádění nových vyučovacích metod, a neefektivní vedení výuky
- Nedáváme často dětem možnost volby (výuka, učivo, práce ve dvojici, příp. s kým ve dvojici, výběr z několika cvičení v hodině, co bude dělat dřív a co potom, co za domácí úkol apod.)
- Někdy uplatňujeme více autoritativní přístup než demokratický (snažíme se, ale zapomínáme)
- Chybí proškolení o nových vyučovacích metodách, o nových poznatcích z pedagogické psychologie
- Obtížné vzdělávání celého kolektivu málotřídní školy
- V některých fázích pedagogického procesu je menší komunikace a vzájemná spolupráce
- Zastaralé způsoby ověřování vědomostí, chybí vnitřní i vnější evaluace
- Někdy převažuje motivace známkami (na rozdíl od vnitřní motivace žáka)
- Do výuky nezařazujeme dlouhodobější školní projekty

Ostatní faktory

- Špatná spolupráce s rodiči, se zřizovatelem, s lidmi v obci
- Malá informovanost o školské reformě – mezi učiteli, rodiči
- Někteří rodiče mají ještě zkreslené představy o změnách obsahu vzdělávání ve škole, ne vždy se okamžitě daří získat je pro nové věci, přestože se jedná o prospěch jejich dětí

Příležitosti

- Spolupráce se vzdělávacími institucemi (podporovat DVPP, zejména v oblasti nových vyučovacích metod, poznatky z psychologie, práce s audiovizuální a výpočetní technikou)
- Možnost školit a předávat zkušenosti dalším základním školám
- Spolupráce se sponzory
- Získání finanční dotace v grantovém projektu
- Finanční zabezpečení ze strany zřizovatele
- Spolupráce s rodiči (ochota podílet se na drobných opravách)
- Spolupráce s ostatními málotřídními školami
- Vnější evaluace školy – výsledky dětí ve srovnávacích testech Kalibro
- Spolupráce s plně organizovanými školami (zpětná vazba, úspěšnost žáků)
- Spolupráce s pedagogicko psychologickou poradnou
- Spolupráce s bývalými žáky naší školy – nyní již dospělými lidmi

Rizika

- Odchod kvalifikovaných pracovníků
- Úbytek žáků z objektivních příčin
- Neakceptování žádosti o dotaci na DVPP
- Přetížení pedagogů
- Nedostatečná podpora učitelů ze strany některých rodičů
- Nedostatek finančních prostředků na opravy a údržbu školy
- Další spojování ročníků při úbytku žáků
- Nepochopení strategie školy veřejností (rodičů, zřizovatele, školské rady apod.)
- Neustálé změny, nové vyhlášky a pokyny
- Špatná dopravní dostupnost školy (rušení dopravních spojů)
- Nedocení pedagogické práce
- Finanční normativy – soustavná klesající tendence